

Національний університет
водного господарства та природокористування

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та природокористування

Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту
Кафедра економіки підприємства

„ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної,
методичної та виховної роботи

_____ О.А. Лагоднюк
„_____” _____ 201_ р.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

06-01-26

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
„Стратегія підприємства”

Напрямок підготовки 6.030504 – „Економіка підприємства”

Рівне – 2016

Робоча програма навчальної дисципліни „Стратегія підприємства” для студентів напрямку підготовки 6.030504 – „Економіка підприємства”. – Рівне: НУВГП, 2016. – 14 с.

Розробники: Петрук І.Р., к.е.н., доцент кафедри економіки підприємства
Петрук В.А., к.т.н., доцент кафедри економіки підприємства

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри економіки підприємства

Протокол №4 від „08” грудня 2016 року

Завідувач кафедри економіки підприємства _____ Н.Б. Кушнір
„08” грудня 2016 року

Національний університет
водного господарства

Схвалено методичною комісією за напрямом підготовки 6.030504 – „Економіка підприємства”

Протокол №4 від „15” грудня 2016 року

Голова науково-методичної комісії _____ Т.В. Кузнецова
„15” грудня 2016 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Спеціальність, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни за формами навчання	
		денна (інтегрована)	заочна (дистанційна)
Кількість кредитів – 5,0	Спеціальність: 6.030504 – економіка підприємства	Нормативна	
Модулів – 2	Напрямок підготовки: 6.030504 „Економіка підприємства”	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		4-й	5-й
Загальна кількість годин – 180		Семестр	
Тижневих годин для денної форми навчання: - аудиторних – 4 - самостійної роботи студента – 8	Освітньо-кваліфікаційний рівень – бакалавр	7-й	9-й
		Лекції	
		36 год.	2 год.
		Практичні	
		24 год.	10 год.
Самостійна робота			
120 год.	168 год.		
Вид контролю: екзамен			

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

- для денної форми навчання – 33 % до 67 %;
- для заочної форми навчання – 7 % до 93%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни „Стратегія підприємства” студентами напряму підготовки „Економіка підприємства” є: засвоєння теоретичних засад стратегічного планування, оволодіння навичками та інструментарієм стратегічного аналізу і формування стратегій підприємства.

Значення стратегічної поведінки, яка дозволяє підприємству вижити в конкурентній боротьбі у довгостроковій перспективі, різко зростає з року в рік. Всі підприємства в умовах жорсткої конкуренції, ситуації, що швидко змінюється повинні не тільки концентрувати увагу на внутрішньому стані справ на підприємстві, але і виробляти стратегію довгострокового виживання, яка б дозволяла їм пристосовуватись до змін, що відбуваються у зовнішньому оточенні. Тому головними завданнями вивчення дисципліни є: засвоєння інструментарію, розроблення стратегії підприємства і вибору стратегічних альтернатив; розвиток навичок стратегічного мислення та практичного застосування методологічного апарату дисципліни; оволодіння методом кейс-аналізу, навичками аналітичного обґрунтування розв’язання стратегічних проблем.

В результаті вивчення дисципліни „Стратегія підприємства” студенти повинні

знати:

- місце стратегії підприємства в науці та підготовці фахівців з економіки підприємства;
- головні поняття, загальні та спеціальні методи й інструментарій стратегічного планування підприємства в сучасних умовах господарювання;
- ієрархічну структуру стратегій підприємства та методик його побудови;

уміти:

- досліджувати й аналізувати внутрішнє і зовнішнє середовища підприємства;
- визначати місію та цілі підприємства;
- вибирати та формулювати стратегічний набір;
- виділяти стратегічні зони господарювання;
- здійснювати перспективне планування діяльності підприємства.

Навчальна програма розрахована на студентів, які навчаються за освітньо-професійними програмами підготовки бакалаврів

Змістовий модуль № 1. Загальна характеристика, планування і формування стратегічного набору підприємства

Тема 1. Стратегія підприємства як навчальна дисципліна та галузь науки

Поняття, зміст і значення стратегії підприємства. Стратегія підприємства як наука, її виникнення та місце в підготовці фахівців з економіки підприємства. Наукові методи дослідження стратегії підприємства і їх застосування.

Тема 2. Перспективне планування на підприємстві

Виникнення планування спрямованого назовні підприємства. Концепції підприємства як економічної системи. Еволюція систем планування розвитку підприємства. Фінансове планування та його загальні риси. Довгострокове планування, його переваги та недоліки. Процес стратегічного планування. Стратегічне управління та його види.

Тема 3. Корпоративна стратегія підприємства

Стратегічний набір для диверсифікованих та однопрофільних підприємств. Вимоги до стратегічного набору. Сутність та призначення корпоративної стратегії. Головні типи корпоративної стратегії. Види стратегій зростання, стабілізації та скорочення.

Тема 4. Стратегії бізнесу

Поняття і зміст стратегії бізнесу. Типи конкурентних стратегій. Стратегія найменших сукупних витрат, її переваги, недоліки, доцільність використання та ризики. Стратегія диференціації, її переваги, недоліки, доцільність використання та ризики. Стратегія зосередження, її переваги, недоліки, доцільність використання та ризики.

Тема 5. Організація розробки та функціонування стратегії на підприємстві

Процес формулювання стратегій, його послідовність та етапи. Альтернативність у стратегічному виборі. Організація планування стратегії на підприємстві. Критерії визначення дієздатності стратегії. Система елементів стратегічної сегментації. Стратегічна зона господарювання. Стратегічний господарський центр і його параметри. Стратегічний бізнес-центр і його значення. Порядок виділення стратегічних зон господарювання.

Тема 6. Функціональні та операційні стратегії

Загальна характеристика функціональних стратегій. Стратегія маркетингової діяльності. Стратегія науково-дослідних та проектно-конструкторських робіт. Стратегія виробництва. Фінансова стратегія. Екологічна стратегія. Соціальна стратегія. Операційні стратегії.

Тема 7. Аналіз зовнішнього середовища підприємства

Характеристика зовнішнього середовища підприємства. Загальне зовнішнє середовище його складові та властивості. Елементи операційного зовнішнього середовища. Сканування, моніторинг і прогнозування зовнішнього середовища. Оцінювання зовнішнього середовища. Основні методи прогнозування. Поняття галузі та головні чинники конкуренції у ній. Вплив існуючих конкурентів на діяльність підприємства. Загроза входу нових конкурентів на діяльність підприємства. Вхідні бар'єри підприємництва. Вплив постачальників на діяльність підприємства. Вплив споживачів на діяльність підприємства. Тиск товарів-замінників на діяльність підприємства. Уряд як чинник галузевої конкуренції.

Тема 8. Внутрішній стан підприємства

Характеристика внутрішнього середовища підприємства. Головні внутрішні змінні підприємства, їх характеристика і взаємозв'язок. Функціональний аналіз підприємства, його елементи та найважливіші чинники. Методики функціонального аналізу внутрішнього середовища підприємства (крива досвіду, сегментація ринку, цінова еластичність, життєвий цикл товару). Методика визначення можливостей і загроз зовнішнього середовища та сильних і слабких сторін внутрішнього середовища підприємства. Складання стратегічного балансу підприємства. Характеристика головних факторів, які спричиняють банкрутство підприємств.

Тема 9. Місія та цілі підприємства

Суть, значення й елементи місії підприємства. Процес вибору місії та характеристика головних його етапів. Поняття і визначення цілей підприємства. Процес вибору цілей і характеристика визначаючих чинників. Показники вимірювання цілей та головні вимоги при їх формулюванні. Класифікація цілей. Ієрархія цілей.

4. Структура навчальної дисципліни

№ з/п	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин								
		денна форма				заочна форма				
		усього	у тому числі			усього	у тому числі			
			л	п	ср		л	п	ср	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Змістовий модуль 1. Загальна характеристика, планування і формування стратегічного набору підприємства										
1.	Тема 1. Стратегія підприємства як навчальна дисципліна та галузь науки	18	2	-	16	18	-	-	18	
2.	Тема 2. Перспективне планування на підприємстві	20	2	2	16	19	-	1	18	
3.	Тема 3. Корпоративна стратегія підприємства	19	4	2	13	23	1	2	20	
4.	Тема 4. Стратегії бізнесу	19	5	4	10	25	1	3	21	
5.	Тема 5. Організація розробки та функціонування стратегії на підприємстві	18	3	2	13	21	-	1	20	
Змістовий модуль 2. Стратегічний аналіз середовища підприємства та визначення його місії і цілей										
6.	Тема 6. Функціональні та операційні стратегії	28	8	8	12	22	-	3	19	
7.	Тема 7. Аналіз зовнішнього середовища підприємства	22	6	2	14	20	-	-	20	
8.	Тема 8. Внутрішній стан підприємства	20	4	2	14	19	-	-	19	
9.	Тема 9. Місія та цілі підприємства	16	2	2	12	13	-	-	13	
	Усього годин	180	36	24	120	180	2	10	168	

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми практичних занять	Обсяг годин за формами навчання	
		денна	заочна
1	2	3	4
1.	Тема 1. Ділова гра на вибір оптимального варіанту виду діяльності у кризовій ситуації.	1	-

1	2	3	4
2.	Тема 2. Ділова гра з використанням системи сітьового планування й управління	1	-
3.	Тема 3. Перспективне планування на підприємстві	2	1
4.	Тема 4. Вибір стратегії розвитку підприємства шляхом диверсифікації його діяльності	2	1
5.	Тема 5. Аналіз стратегій диверсифікації, типові ситуації для застосування та вибір оптимального варіанту	2	1
6.	Тема 6. Обґрунтування рішення про вибір стратегії економічного розвитку	2	1
7.	Тема 7. Обґрунтування рішення про вибір стратегії бізнесу.	2	1
8.	Тема 8. Аналіз стратегій диференціації, типові ситуації для застосування	1	1
9.	Тема 9. Обґрунтування і вибір функціональних стратегій	2	1
10.	Тема 10. Обґрунтування і вибір стратегій маркетингу	2	1
11.	Тема 11. Обґрунтування і вибір виробничої стратегії	4	1
12.	Тема 12. Аналіз альтернативних конкурентних стратегій з врахуванням конкурентних переваг і діапазону конкуренції.	1	1
13.	Тема 13. Аналіз впливу зовнішнього середовища на діяльність підприємства	2	1
14.	Тема 14. Аналіз ресурсного потенціалу підприємства, формування його місії, цілей та стратегічного набору.	-	1
Усього годин		24	10

6. Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної форми навчання:

Підготовка до аудиторних занять – 0,5 год/1 год занять (0,5 x 60) – 30 год.

Підготовка до контрольних заходів – 6 год. на 1 кредит ЄКТС (6 x 5) – 30 год.

Опрацювання окремих тем програми або їх частин, які не викладаються на лекціях – 60 год.

6.1. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Зміст (основні питання) самостійної роботи	Обсяг годин за формами навчання	
		денна	заочна
1	2	3	4
1.	Місце стратегії підприємства в економічній науці; об'єктивні суб'єктивні фактори інтенсифікації наукових досліджень щодо стратегії підприємства та практичного впровадження позитивних результатів; сучасні погляди на роль стратегії у функціонуванні підприємства.	2	4
2.	Минуле і сучасне перспективного планування в Україні; ієрархічна система планування народного господарства за радянських часів, її переваги та недоліки; проблеми планування на підприємстві в умовах трансформації економічної системи країни.	2	6
3.	Стратегія як концентрований вираз політики підприємства в заданих умовах середовища.	2	4
4.	Типи планування комплексних стратегій: планування згори-донизу, планування шляхом безперервної взаємодії рівнів ієрархії.	2	6
5.	Інформаційне забезпечення процесу розроблення стратегії; економічний, політико-соціальний та організаційний аспекти формулювання стратегії; послідовні та паралельні процеси при формулюванні стратегій.	2	6
6.	Бенчмаркінг, його різновиди та принципи.	2	4
7.	Загальний аналіз галузі (місце в народному господарстві, зрілість, ринки сировини, збуту, прибутковість, темпи інновацій тощо); різна чутливість підприємств до факторів зовнішнього середовища; загрози та позитивні можливості для підприємства.	4	6
8.	Багатофакторний системний аналіз основних факторів зовнішнього середовища (PEST-аналіз)	2	6
9.	Різна чутливість підприємств до факторів зовнішнього середовища; загрози та позитивні можливості для підприємства, методика їх визначення; побудова матриць можливостей та загроз для підприємства, використання результатів аналізу матриць.	4	6

1	2	3	4
10.	Методи функціонального аналізу підприємства, методика аналізу ресурсного потенціалу підприємства.	4	6
11.	Галузеві ключові фактори успіху	2	4
12.	Діагностика проблем підприємства	2	6
13.	Процес визначення напрямку руху підприємства, головні та другорядні, кількісні і якісні цілі підприємства; цілі та стандарти, їх співвідношення	2	6
14.	Поняття, види та принципи формулювання цілей підприємства. Вибір цілей підприємства. Побудова ієрархії цілей. Визначення індивідуальних цілей. Організація формування цілей. Централізований підхід. Децентралізований підхід. Змішаний підхід.	2	6
15.	Стратегії на зовнішніх ринках і закордонний досвід	2	4
16.	Стратегії зовнішнього розвитку підприємства	2	6
17.	Ризики обраної стратегії	2	4
18.	Основні класифікації конкурентних стратегій (за М. Портером, Ф. Котлером, А. Юдановим)	2	6
19.	Прогнозування розвитку середовища діяльності підприємства. Методи прогнозування	2	6
20.	Бізнес плани та стратегічне планування, бізнес –план у структурі стратегічного планування	2	6
21.	Моделі вибору стратегії. Портфельний аналіз у розробці стратегії підприємства.	2	6
22.	Інноваційні стратегії та методичні підходи до їх розроблення	2	6
23.	Продуктова стратегія підприємства	2	6
24.	Контроль за реалізацією стратегії. Критерії і показники оцінки стратегічного контролю	2	6
Усього годин		60	132

7. Методи навчання

Вивчення дисципліни досягається інформаційним, ілюстративним та проблемним методами навчання.

Лекції супроводжуються демонстрацією схем, таблиць з мультимедійним супроводом. На практичних заняттях розглядаються та розв'язуються задачі, наближені до реальних ситуацій. Навчання супроводжується опрацюванням нормативної, навчальної літератури, а також періодичних видань.

8. Методи контролю

Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу використовується оцінювання знань за наступними видами робіт:

- поточне тестування та опитування;
- усне опитування;
- підсумкове тестування з кожного змістового модуля;
- перевірка виконаних практичних завдань;
- підготовка до видання наукових статей, тез для участі в конференціях.

Усі форми контролю включені до 100-бальної шкали оцінювання.

1. Оцінювання результатів поточної роботи (завдань, що виконуються на практичних заняттях та консультаціях, результати самостійної роботи студентів) проводиться за наступними критеріями (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

- 0% – завдання не виконано;
- 40% – завдання виконано частково та містить суттєві помилки методичного або розрахункового характеру;
- 60% – завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці;
- 80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (розмірності, висновки, оформлення тощо);
- 100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

2. Ситуаційні вправи, конкретні ситуації та інші завдання творчого характеру (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

- 0% – завдання не виконано;
- 40% – завдання виконано частково, висновки не аргументовані і не конкретні, звіт підготовлено недбало;
- 60% – завдання виконано повністю, висновки містять окремі недоліки, судження студента не достатньо аргументовані, звіт підготовлено з незначним відхиленням від вимог;
- 80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки несистемного характеру;
- 100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Модуль 1. Поточне оцінювання рівня знань студентів									Модуль 2. Підсумковий контроль (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2					
T ₁	T ₂	T ₃	T ₄	T ₅	T ₆	T ₇	T ₈	T ₉		
5	5	8	8	5	12	7	5	5		
31					29				40	100

де T₁, T₂... T₉ – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою (для екзамену)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення навчальної дисципліни „Стратегія підприємства” включає:

1. Конспект лекцій „Стратегія підприємства” для студентів напряму підготовки «Економіка і підприємництво» // Рівне: НУВГП, 2013.
2. Методичні вказівки до самостійного вивчення дисципліни „Стратегія підприємства” студентами напряму підготовки 6.03050401 «Економіка підприємства» денної та заочної форм навчання // Рівне: НУВГП, 2013 – 22 с.
3. Пакети тестових завдань по кожній темі і в цілому по курсу дисципліни.

11. Рекомендована література

Базова:

1. Ковтун О.І. Стратегія підприємства: [навч. посібн.] / О.І. Ковтун – Львів: „Новий Світ – 2000”, 2006. – 386 с.

- 2.Оберемчук В.Ф. Стратегія, підприємства: [Короткий курс лекцій.] / В.Ф. Оберемчук– К.: МАУП, 2000. – 128 с.
- 3.Сасенко М.Г.. Стратегія підприємства: Підручник. – Тернопіль: “Економічна думка”, 2006. – 390 с.

Допоміжна:

- 1.Ансофф И.Х. Стратегическое управление / И.Х. Ансофф – М.: Экономика, 1989. – 519 с.
- 2.Василенко В.О. Стратегічне управління: [навч. посібн.] / В.О.Василенко, Т.І. Ткаченко– К.: ЦУЛ, 2003. – 396 с.
- 3.Виханский О.С. Стратегическое управление: [учебник] / О.С.Виханский– 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Гардарики, 1999. – 296 с.
- 4.Герасимчук В.Г. Розвиток підприємства: діагностика, стратегія, ефективність./ В.Г. Герасимчук– К.: Вища школа, 1995.
- 5.Довгань Л.Є., Стратегічне управління: [навч. посібн.] / Л.Є. Довгань, Ю.В. Каракай., Л.П.Артеменко- К.: Центр учбової літератури, 2009. – 440 с.
- 6.Карлоф Б. Деловая стратегия / Б.Карлоф Пер. с англ. – М.: Экономика, 1991. – 239 с.
- 7.Кайлюк Є.М. Стратегічний менеджмент: [навч. посібн.] / Є.М.Кайлюк, В.М. Андреева, В.В. Гриненко.- Х.: ХНАМГ, 2010. – 279 с.
- 8.Кіндрацька Г.І. Стратегічний менеджмент: [навч. посібн.] / Г.І.Кіндрацька - Знання, 2010. – 406 с.
- 9.Мізюк Б.М. Стратегічне управління: [Підручник] / Б.М. Мізюк – Львів: „Магнолія 2006,2009”.-544с.
10. Міщенко А.П. Стратегічне управління: [навч. посібн.]/ А.П. Міщенко – К.: „Центр навчальної літератури”, 2004.
11. Немцов В.Д., Стратегічний менеджмент: [навч. посібн.] / В.Д.Немцов, Л.Є. Довгань.- К. 2001. – 559 с.
12. Портер М.Е. Стратегія конкуренції // Пер. с англ. – К.: Основи, 1997.
13. Редченко К.І. Стратегічний аналіз у бізнесі: Навчальний посібник. – Львів: “Новий Світ – 2000”, 2003.

14. Скібіцький О.М. Стратегічний менеджмент: [навч. посібн.] / О.М.Скібіцький.- К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 312 с.
15. Томпсон А.А. Стратегический менеджмент: [учебник для вузов] / А.А. Томпсон, А.Дж. Стрикленд: / Пер. с англ. – М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 1998. – 576 с.
16. Шершньова З.Є. Стратегічне управління: [підручник] / З.Є.Шершньова. – 2-ге вид., переробл. і доп. – К.: КНЕУ, 2004. – 699с.

12. Інформаційні ресурси

1. Кабінет Міністрів України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/>
2. Законодавство України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.kiev.ua/>
3. Державний комітет статистики України / [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>.
5. Обласна наукова бібліотека (м. Рівне, майдан Короленка, 6) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.lib.rv.ua/>
6. Рівненська централізована бібліотечна система (м. Рівне, вул. Київська, 44) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://cbs.rv.ua/>
7. Наукова бібліотека НУВГП (м. Рівне, вул. Олекси Новака, 75) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nuwm.edu.ua/naukova-biblioteka> (інформаційні ресурси у цифровому репозиторії).